

Institut za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu pruža na uvid naučnoj i široj kulturnoj javnosti zbornik radova *Filozofija i društvo*, sveska V, posvećen temi *Retorika i demokratija*. Zbornik sadrži priloge pripremljene za dvodnevni naučni skup "*Retorika i demokratija*", koji je Institut organizovao 10. i 11. decembra 1992. godine, u okviru realizacije istraživačkog projekta "*Jezik i racionalnost*".

U izboru teme rukovodili smo se teorijskim i akademskim razlozima, imajući u vidu činjenicu da je u poslednjim decenijama interes za retoriku snažno ispoljen i u filozofskim i u lingvističkim istraživanjima. Stavljajući u središte svog interesovanja jezičku problematiku, novija filozofska misao je reafirmisala značaj klasične retorike kao prosvetiteljskog prologa razvitka antičke filozofije. Na drugoj strani, svesni smo da nas je naš vek opomenuo da i totalitarni režimi imaju svoju "retoriku" koja nije sredstvo uveravanja boljim argumentom, nego sredstvo propagande, obmane, manipulacije i potčinjavanja. Otuda i naše uverenje da su sloboda govora i reči, retorsko umeće i veština argumentacije pretpostavke republikanskodemokratskog uređenja društva. Samo u takvom uređenju retorika ima svoje rodno mesto.

Koristimo priliku da zahvalimo svim kolegama i kolegincama, učesnicima naučnog skupa *Retorika i demokratija*, a naročito onima koji su dali svoje priloge za ovaj zbornik. Posebnu zahvalnost dugujemo i izražavamo našem cenjenom kolegi i prijatelju Instituta Jeanu Pierreu Faye (Université Européenne de la Recherche, Paris) koji je, uz podršku Evropskog građanskog foruma (*Forum Civique européen*), aktivno učestvovao u radu našeg skupa. Njegov "*Apel za mir u Jugoslaviji*", koji je nastao u Beogradu i Parizu, ostaje kao svedočanstvo da ljudsko razumevanje može da savlada sve prepreke.